

*Кваліфікаційна робота (проект)
магістр*

**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ
ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ
ДІЙ В УКРАЇНІ**

Виконала здобувачка спеціальності

281 «Публічне управління та
адміністрування» ОП «Державна
служба»

Вітвицька Тетяна Григорівна

Керівник: к.е.н., доцент кафедри
менеджменту та публічного
врядування

Антонова Світлана Євгеніївна

Рецензент: к.т.н., доцент кафедри
менеджменту та публічного
врядування

Клюха Оксана Олександрівна

Звіт подібності

Метадані

Заголовок

Vitvytska Tetiana Publichne upravlinnia ta administruvannia.docx

Автор

Вітвицька Тетяна Григорівна

Науковий керівник / Експерт

Вітвицька Тетяна Григорівна

Підрозділ

National University of Water and Environmental Engineering

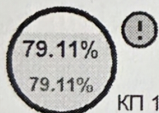
Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		6
Інтервали		306
Мікропробіли		192
Білі знаки		2
Парафрази (SmartMarks)		677

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

21896

Кількість слів

174984

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

			Колір тексту	
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)		КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://revolution.allbest.ru/law/01408151_0.html		729	3.33 %
2	https://revolution.allbest.ru/law/01408151_0.html		688	3.14 %
3	https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/dis_gord_titl.pdf		484	2.21 %
4	https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/dis_gord_titl.pdf		424	1.94 %
5	https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/dis_gord_titl.pdf		390	1.78 %
6	https://revolution.allbest.ru/law/01408151_0.html		336	1.53 %

Рецензія
на кваліфікаційну магістерську роботу здобувачки
Національного університету водного господарства та природокористування
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Вітвицької Тетяни Григорівни
на тему:

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ»**

Сьогодні в Україні відбувається інтенсивний процес розбудови системи соціального захисту військовослужбовців і ветеранів війни: оновлюється законодавча база, інституційне забезпечення та запроваджуються стандарти НАТО задля досягнення високого рівня обороноздатності держави. Однак дієвої моделі соціального захисту УБД за роки незалежності так і не було сформовано. Не вирішеними залишається низка питань, а саме: невідповідність законодавства актуальним викликам, відсутність чіткої функціональної взаємодії органів публічної влади; інертність наявної системи соціального захисту; низька ефективність державних пільг; недостатня поінформованість ветеранів; брак фінансових ресурсів; слабкий зворотній зв'язок влади з громадськими організаціями ветеранів, наявність соціальної напруженості. Саме тому тема є надзвичайно актуальною.

У цілому магістерська робота Вітвицької Т.Г. має чітку та логічну структуру, зміст матеріалу відповідає назві теми дослідження. Авторка розкриває сутність, основні принципи та особливості реалізації державної політики соціального захисту УБД в Україні; організаційно-правове регулювання державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні; концептуальні підходи до формування систем соціального захисту учасників бойових дій та антитерористичних операцій у світі; соціально-економічне забезпечення реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій, інструменти реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій; ефективність реалізації державної політики соціального захисту УБД крізь призму соціальних

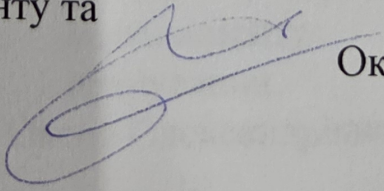
вимірів. Також у роботі розкрито інструменти реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій; надані пропозиції щодо удосконалення реалізації державної політики соціального захисту УБД, визначений світовий досвід формування і реалізації політики соціального захисту УБД та антитерористичних операцій і запропоновано технології його імплементації в Україні.

Магістерська робота виконана на високому рівні, текст ілюстровано таблицями, діаграмами, оформлена згідно загальноприйнятих вимог до написання наукових робіт.

Зважаючи на достатній науково-практичний рівень бакалаврської роботи, яка є завершеною системною працею, що позначена новизною результатів, глибиною та обґрунтованістю запропонованих висновків, її авторка Вітвицька Т.Г. заслуговує на присудження кваліфікації «магістр публічного управління та адміністрування», а магістерська робота може бути оцінена на «відмінно» (90 балів).

Рецензент:

к.т.н., доцент кафедри менеджменту та публічного врядування НУВГП

 Оксана КЛЮХА

«10» грудня 2024 року

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ	10
1.1. Характеристика соціального захисту учасників бойових дій в Україні	10
1.2. Інституційно-нормативне забезпечення державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні	20
1.3. Зарубіжний досвід соціального захисту УБД	31
Висновки до розділу 1	45
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ	48
2.1. Фінансування системи соціального захисту учасників бойових дій.....	48
2.2. Інструменти реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій	61
2.3. Аналіз соціальної ефективності реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій.....	64
Висновки до розділу 2.....	78
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ	81
3.1. Перспективи реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій.....	81
3.2. Заходи удосконалення реалізації політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні	85
3.3 Впровадження кращих зарубіжних практик соціального захисту учасників бойових дій в Україні	95
Висновки до розділу 3.....	100
ВИСНОВКИ.....	103
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	106

ВСТУП

Актуальність теми. Існуючі проблеми у сфері соціального захисту учасників бойових дій (далі – УБД) в Україні призводять до появи низки негативних соціально-політичних процесів у державі. Зокрема, знижується рівень життя даної категорії громадян, підбивається довіра населення до держави та її органів.

Особливої актуальності ця проблематика набуває із 2014 року, коли надзвичайно складна політична та економічна ситуація в державі погіршилася через масштабний збройний конфлікт на Сході країни та анексію Криму. Уже понад 6 років в Україні ведуться бойові дії, під час яких багато українських воїнів отримали серйозні поранення та погіршення стану здоров'я, стали інвалідами, частково або повністю втратили працездатність. Статус учасника бойових дій (далі – УБД) станом на квітень 2021 року отримали понад 460 тис. осіб, що надає їм право на соціальний захист шляхом створення державою належних умов життєдіяльності, виконання цільових програм, надання пільг, переваг і соціальних гарантій. Родини загиблих УБД, втративши своїх годувальників, також стали потенційними отримувачами низки соціальних допомог. Грошове, речове й соціальне забезпечення, питання психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, проблеми житлового й пенсійного забезпечення для УБД постійно перебувають у центрі уваги органів публічної влади.

Сьогодні в Україні відбувається інтенсивний процес розбудови системи соціального захисту військовослужбовців і ветеранів війни: оновлюється законодавча база, інституційне забезпечення та запроваджуються стандарти НАТО задля досягнення високого рівня обороноздатності держави. Однак дієвої моделі соціального захисту УБД за роки незалежності так і не було сформовано. Не вирішеними залишається низка питань, а саме: невідповідність законодавства актуальним викликам, відсутність чіткої функціональної взаємодії органів публічної влади; інертність наявної системи соціального захисту; низька ефективність державних пільг;

недостатня поінформованість ветеранів; брак фінансових ресурсів; слабкий зворотній зв'язок влади з громадськими організаціями ветеранів, наявність соціальної напруженості. Це засвідчує фрагментарний характер змін політики соціального захисту УБД, удосконалення окремих складових, а не всього комплексу механізмів, методів, інструментів і форм її реалізації.

Виклики, з якими змушена рахуватися країна, безапеляційно вимагають удосконалення принципів державної політики, чіткого бачення комплексу механізмів її реалізації, конкретних заходів і кінцевих результатів у сфері соціального захисту УБД.

Теоретико-методологічним підґрунтям стали: положення щодо механізмів формування й реалізації державної політики; наукові положення соціальної політики та сучасні підходи до організації соціального захисту населення. Зазначені ідеї та положення викладені в працях таких науковців: В. Б. Авер'янова, В. Д. Бакуменка, М. М. Білинської, А. Г. Горілого, Ю. В. Ковбасюка, В. С. Куйбіди, Е. М. Лібанової, Р. Н. Нижник, О. М. Палій, В. Є. Романова, І. В. Рудкевич, В. А. Скуратівського, Ю. П. Сурміна, С. О. Телешуна, В. В. Тертички, Д. А. Терещенко, П. І. Шевчука та ін.

Мета і завдання роботи. Метою магістерської роботи є розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні.

Для її досягнення було поставлено такі завдання:

- охарактеризувати державну політику соціального захисту УБД в Україні;
- систематизувати інституційно-нормативне забезпечення державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні;
- вивчити зарубіжний досвід соціального захисту УБД;
- проаналізувати фінансове забезпечення реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій;
- дослідити інструменти реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій;

- провести аналіз соціальної ефективності реалізації державної політики соціального захисту УБД;
- розробити перспективи реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій;
- навести впровадження кращих зарубіжних практик соціального захисту учасників бойових дій в Україні;
- запропонувати заходи з удосконалення реалізації державної політики соціального захисту УБД.

Об'єкт дослідження – державна політика соціального захисту населення.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти реалізації державної політики соціального захисту УБД в Україні.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у процесі одержання теоретичних і практичних результатів у роботі застосовано загальнонаукові та спеціальні методи наукового дослідження, серед яких: *аналізу і синтезу* – при формуванні теоретичної бази дослідження, визначенні особливостей, суперечностей, основних проблем розвитку системи соціального захисту УБД; *історичний* – при аналізі історичного досвіду соціального захисту УБД; *компаративного аналізу* – для узагальнення світового досвіду щодо соціального захисту УБД; *структурно-функційний* – для аналізу основних інститутів формування та реалізації державної політики соціального захисту УБД та їх функціонування; *статистичний і графічний* – під час оцінки реалізації державної політики соціального захисту УБД; *системно-аналітичний, індуктивний, порівняння й моделювання* – для теоретичного узагальнення результатів дослідження, висновків і рекомендацій з удосконалення механізмів реалізації державної політики соціального захисту УБД.

Теоретико-методологічною базою дослідження стали нормативно-правові акти, наукові праці, довідкова література, відомча звітність органів

публічної влади, статистичні та аналітичні матеріали, результати соціологічних досліджень провідних наукових установ України.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел. Основний зміст роботи викладено на 112 сторінках друкованого тексту. Список використаних джерел налічує 63 позиції.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

1.1. Характеристика соціального захисту учасників бойових дій в Україні

Відповідно до статті 17 Конституції України на державу покладено обов'язок соціальної підтримки громадян, які захищали Україну в складі Збройних Сил України, інших військових формувань, а також членів їхніх сімей. Наразі Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року №3551-ХІІ (зі змінами) та інші спеціальні НПА містять понад 40 пільг, які надаються різними органами державної влади та доступ до них ускладнений бюрократією. Окремі чинні законодавчі та підзаконні НПА стосуються соціального захисту ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб. Це посилює бюрократичний хаос та ускладнює процес отримання гарантованих пільг та реінтеграції до мирного життя (особливо якщо людина має право одночасно на декілька пільгових статусів).

Відомий американський економіст П. Спікер називає соціальний захист : «системою соціальних служб, що передають конкретні ресурси споживачам. Під соціальними службами він виокремлює «велику п'ятірку» – соціальне забезпечення, житлові програми, охорону здоров'я, соціальну роботу, освіту. Системи соціального захисту розвинених країни спрямовані на забезпечення доходу, гідного рівня життя для всіх, запобігання та зменшення бідності й нерівності » [24].

У сучасному світі проблеми соціального захисту стають предметом уваги міжнародних структур, таких як Міжнародна організація праці, Міжнародний валютний фонд, Європейська комісія, Світовий банк, ООН, Організація економічного співробітництва і розвитку та інші. Міжнародна організація праці визначає соціальний захист : « як соціальну підтримку, що

ВИСНОВКИ

У роботі вирішено важливе й актуальне завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробці практичних рекомендацій і пріоритетних напрямів удосконалення реалізації державної політики соціального захисту УБД в Україні. Реалізована мета й поставленні завдання дають підставу зробити такі висновки й сформулювати практичні рекомендації:

1. Розкрито сутність та особливості державної політики соціального захисту УБД. Визначені базові принципи державної політики соціального захисту УБД, які запропоновано доповнити специфічними принципами, ураховуючи особливості досліджуваної сфери, а саме: збалансованості повноважень і соціальної відповідальності, публічності й відкритості, забезпечення наступності зобов'язань влади в разі зміни персоналій, стандартизації та уніфікації управлінських процедур, звітності й обліку підприємств публічного сектору, комплексного використання ресурсних можливостей суспільства.

2. Визначено комплекс базових механізмів реалізації державної політики соціального захисту УБД (інституційно-правовий, соціально-економічний, інформаційно-комунікативний, адаптивно-психологічний), який покликаний створити певну інституційну структуру, закріплену відповідними законодавчими актами, фінансовими ресурсами, інформаційними технологіями, комплексом заходів адаптивно-психологічного характеру, програмним і кадровим забезпеченням для ефективної діяльності всіх суб'єктів процесу реалізації політики й розвитку системи соціального захисту УБД. Систематизовано нормативно-правові акти; визначено основні інститути та їх повноваження у сфері соціального захисту УБД; побудовано фінансовий механізм реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій; проаналізовано динаміку соціальних видатків з державного бюджету України на соціальний захист ветеранів упродовж 2017-2023 років і використання коштів на бюджетні програми соціального захисту ветеранів-

УБД; особливості регіональних програм підтримки УБД. Проаналізовано адаптивно-психологічне та інформаційно-комунікативне забезпечення державної політики соціального захисту УБД.

3. На основі проведеного експертного опитування досліджено соціальні виміри ефективності й виявлено основні недоліки реалізації державної політики соціального захисту УБД, а саме: недосконалість наявних механізмів реалізації державної політики; відсутність чіткої функціональної взаємодії та ефективної комунікації між суб'єктами й об'єктами соціального захисту; низький рівень ефективності системи надання державних пільг, психологічної реабілітації та соціальної адаптації УБД; низьку результативність державних цільових програм; недостатню поінформованість ветеранів; недооцінку можливостей громадянського суспільства й бізнес-структур у реалізації заходів соціального захисту; наявність соціальної напруженості серед УБД.

4. Розроблено практичні рекомендації з удосконалення інституційно-правового, соціально-економічного, інформаційно-комунікативного, адаптивно-психологічного механізмів реалізації державної політики соціального захисту УБД. Зазначено необхідність розробки й затвердження державної стратегії реформування соціального захисту ветеранів війни, яка б запровадила вектор змін і заходів щодо підтримки УБД, формування власної системи соціального захисту УБД, їх соціалізації та реадаптації. Актуальним є створення реальної фінансової бази, залучення бізнесу й розвиток соціального партнерства, використання соціального й людського капіталу.

5. Запропоновано запровадження моделі активної політики соціального захисту УБД, заснованої на реальній комунікації суб'єктів й об'єктів соціального захисту, розвитку соціального партнерства й соціального капіталу, пріоритеті інновацій і нововведень, використання потенціалу самозахисту особи. Запровадження такої моделі потребує переходу від патерналізму до створення умов для реадаптації, реабілітації та розвитку

людського потенціалу УБД. У цьому напрямі необхідні зусилля держави як основного суб'єкта соціального захисту, які реалізуються через удосконалення інституційно-правових основ, формування суспільної свідомості, партнерства між державою, громадським сектором і бізнес-структурами, налагодження зворотного зв'язку й постійного моніторингу потреб УБД. Застосування нових інструментів, інновацій і нововведень дозволить створити гнучку систему забезпечення соціальної стабільності й підвищити ефективність соціального захисту УБД.

6. Опрацювання сучасних світових практик соціального захисту ветеранів-УБД доводить можливість застосування окремих напрацювань в Україні. Запропоновано шляхи імплементації практик США, ФРН, Франції та Великої Британії, а саме: вирішення проблем соціальної та професійної адаптації шляхом стимулювання розвитку франчайзингової діяльності; створення соціально-психологічної мережі; удосконалення заходів реабілітації та медичної реабілітації; запровадження обов'язкового медичного страхування; запровадження часткової компенсації вартості житла.